

2, p. 599-616), *obiectele paramonetare găsite la Poiana* (anexa 3, p. 616), *descoperiri monetare nesigure de la Poiana* (anexa 4, p. 616-618) și *descoperiri monetare din împrejurimile stațiunii Poiana* (p. 618-619).

La urmă, volumul dispune de câteva **Considerații finale** aparținând editorului S. Sanie, unul dintre autorii articolelor, care relevă succint datele arheologice oferite de vestigiile descoperite de-a lungul secolului XX în teritoriul specificat. Toate materialele publicate în volum sunt sumar descrise. De asemenea, înaintea rezumatului în limba engleză se află o hartă (p. 632) cu cartarea tuturor așezărilor geto-dacice, identificate până acum, în spațiul dintre Carpați și Nistru.

Ca o mică scăpare sau așa au dorit editorii, la urmă se află o listă a localităților și cele șase hărți reprezentând răspândirea tipurilor de fibule descrise și analizate în articolul semnat de Alexander Rubel. Totuși, credem că era mai util și normal ca această anexă să fi fost adăugată după articolul amintit (p. 473-547).

Reunirea acestor articole într-un singur volum are meritul de a fi la dispoziția specialiștilor și a reprezenta un ușor instrument de lucru. Deși nu poate avea un conținut unitar, volumul se remarcă printr-o sinteză a culturii materiale geto-dacice, din spațiul carpato-nistrean, a intervalului de timp corespunzător secolelor II a.Chr.-II p.Chr. Așteptăm cu un real interes și celelalte volume ale seriei care să strângă toate materialele existente pentru perioada și spațiul respectiv.

În altă ordine de idei, cartea este lăudabilă și prin faptul că este singurul proiect reușit privind o sinteză a culturii materiale geto-dacice, de la est de Carpați, pentru care felicităm colectivul de autori și editori, dorindu-le succes pe mai departe.

George Dan Hânceanu

*

**D. PROTASE, *ORIZONTURI DACO-ROMANE*, VOL. III,
CLUJ-NAPOCA, EDITURA NAPOCA STAR, 2011, 399 P.**

După cum se știe, Prof.univ.dr. Dumitru Protase, Membru de Onoare al Academiei Române, reputat specialist al istoriei Daciei romane, cu preocupări științifice inevitabile și în problematica Daciei preromane și postromane, pe lângă numeroasele sale monografii și lucrări de sinteză, a publicat în țară și în străinătate, de-a lungul a peste șase decenii de activitate rodnică, pe ogorul arheologiei și istoriografiei românești, numeroase studii, articole, recenzii și note, răspândite într-un mare număr de publicații, unele fiind azi greu accesibile îndeosebi tinerilor cercetători. Din dorința de a facilita accesul la aceste contribuții, care sunt fragmente complementare ale operei sale, domnul profesor D. Protase a luat cu ani în urmă hotărârea, salutată de toți cei interesați de problematica abordată în aceste articole, note și recenzii, de a face o selecție, înmănunchiată până acum în trei volume. În 1995 a apărut primul volum din **Orizonturi daco-romane** (cf. scurta noastră prezentare din *Monitorul de Bacău*, nr. 125, din 28 mai 1996, p. 6A), iar în 2005 a apărut al doilea volum (cf. prezentarea noastră din *Zargidava*, V, 2006, p.246-248).

Iată că la începutul anului 2011, a apărut al III-lea volum din **Orizonturi daco-**

romane, la care ne referim în cele ce urmează.

Înainte de a zăbovi asupra conținutului volumului III din **Orizonturi daco-romane**, ne permitem câteva remarci.

În primul rând, prin titlul comun, structura și conținutul celor trei volume există o firească și evidentă continuitate. Toate cele trei volume sunt structurate în următoarele capitole: I. **Dacia independentă**, II. **Dacia romană**, III. **Dacia postromană** și IV. **Varia**. Fiecare din cele trei volume au în jur de 400 p. ; în toate extensia capitolelor este aceeași, ponderea cea mai mare, în mod firesc, reflectând preocupările cercetătorului D. Protase, o are cap. II, Dacia romană.

Al treilea volum din **Orizonturi daco-romane**, apărut la Cluj-Napoca, la Editura Napoca Star, 2011, însumează 399 p.

Primul capitol **Dacia independentă**, cuprinde un singur articol (publicat în *Archaeologia Polona*, XIV, 1973, p. 123-129), tratând o temă incitantă, fiind intitulată **Ubtēn die Geto-Daker den griechisch-romischen branch der charonsmunzez**.

Al doilea capitol consacrat **Daciei romane**, cel mai consistent, înserează diverse aspecte ale istoriei și culturii din provincia romană Dacia, făcându-se apel la rezultatele cercetărilor arheologice din așezări, castre, necropole, precum și la descoperiri de tezaure monetare, inscripții, monumente funerare etc. Aspecte importante sunt prezentate și în capitolul III. **Dacia postromană**, tratând diverse aspecte ale istoriei fostei provincii Dacia până la slavi.

În ultimul capitol **Varia** sunt cuprinse mai multe articole publicate în reviste de cultură precum: *Tribuna*, *Academica*, *Vatra*, *Ateneu* etc., volume ocazionale sau texte inedite precum alocuțiunea de la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad, rostită la 5 mai 2006, cu prilejul decernării titlului de Doctor Honoris Causa.

Citind și ultimul volum apărut, din **Orizonturi daco-romane**, ne consolidăm convingerea că această bogată recoltă, înmănunchiată în cele trei volume apărute până acum, întregesc, într-un mod fericit, bogata operă a arheologului și istoricului D. Protase.

Ar mai fi de remarcat un fapt peste care nu putem trece. Fiecare din cele trei volume din **Orizonturi daco-romane** a apărut într-un moment aniversar important din viața arheologului și istoricului D. Protase (născut la 1 februarie 1926). Astfel, primul volum a fost publicat în preajma aniversării a 70 de ani de viață a distinsului cărturar, al doilea a văzut lumina tiparului cu prilejul împlinirii a 80 de ani de viață, iar acum, al treilea volum a apărut în anul în care, prof.univ.dr. D. Protase a împlinit 85 de ani de viață, dovedindu-se foarte activ în câmpul istoriografiei românești.

Cu aproape jumătate de secol în urmă, regretatul profesor N. Corivan, specialist în istoria modernă a României, primul meu șef de catedră la Institutul Pedagogic de 3 ani din Iași, îmi mărturisea, că vârsta este o problemă de autosugestie. Sunt mulți oameni care de la 50-60 de ani par bătrâni și se manifestă ca atare. Sunt însă și oameni, care după 75-80 de ani de viață rămân tineri, fiind adevărate modele de viață și muncă. Între acești fericți se numără și distinsul prof.univ.dr. D. Protase. Dovedind un cult al muncii de sorginte pârvaniană, arheologul și istoricul D. Protase se dovedește a fi încă tânăr și foarte activ în câmpul cercetării științifice. Fiind în anul aniversării a 85 ani de viață, îi dorim ani mulți, multă sănătate, putere de muncă și noi realizări în slujba muzei Clio.

Ioan Mitrea